

Atez atekoa, aukera bat

EZTABAIDA LATZA eta askotan zikina gertatzen ari da Gipuzkoan zaborraren inguruan eta horrek baditu oinarritzko bi irakurketa. Batetik, gure gizarte industrialetan eta kontsumo zaleetan dagoen arazo garrantzitsuenetakoa da zaborrarena, ongi etorria, beraz, zaborraren eztabaida orokorrari. Orain lortu beharko litzatekeena da arazoa kokatzea eta herritarrari zaborraren kudeaketaren inguruan diren oinarritzko arazo eta irtenbideak planteatzea. Hasteko, has gaitzke aitortzen erabat oinarritzkoa dena: arazoei buruz asko dakigu, irtenbideei buruz askoz gutxiago, eta gainera ez da horretan behar adinako indarrak jartzen.

Bestetik, logikoa da halako eztabaidetan berotasun maila handia izatea, baina oso garrantzitsua da herritarra eztabaidaren muinean kokatzea eraso dialektiko hutsera bideratu gabe. Eta kasu honetan erraza da halakoetara desbideratzea, atez ateko sistema instituzioetatik orain Bilduk bultzatzen duela, ezker abertzalea hor dagoelako akuilu lanetan eta gizarteko sektore baten aurrean oso erraza delako saltzea hauek dena nahasten, zikintzen eta inposatzen dutela, "beti moduan"; urteetako joko politikoak horretarako aukera bikaina ematen du egun ere. Instituzio, alderdi, elkarte eta hedabideen ardura beharko luke eztabaida hori zentzuz egin dadila bultzatzea.

Denbora berriak bizi ditugu eta saihestu beharko genuke "on eta gaiztoen" eskema sinple eta desgoki hori. Atez atekoa Bilduk bultzatzen du hemen, baina baita gizarteko beste sektore askok ere: Ezker Batuak, Ezker Anitzak, CiUko sektore batzuk, Greenpeacek, Equo alderdi berriak, beste talde ekologista askok... Ezker-eskuin ideologia klasikoa gainditzen duen gaia

da, besteak beste, ezkerak eta eskuin klasikoek eman dituzten erantzunek ez dutelako hemen balio. Zergatik?

Ez dute balio izan, biak ala biak oinarritu izan direlako ekonomiaren hazkunde maila handien lorpenean. Eta hala da egun ere. Horrek arazo handiak sortzen ditu maila guztietan, egungo ekonomia krisi latza, edo arazo klimatikoa, energetikoa... eta, besteak beste, zaborrarena. Hor du bere abiapuntua zaborraren eztabaidak: zergatik ekoizten dugu hainbeste zabor? Nora garamatza eredu horrek?

Zilegi izateaz gain, atez atekoak merezi du aukera bat, besterik ez bada Zabalgarbik berea duen moduan

Alfonso del Val adituak argi azaltzen du gairen arima LARRUNeko 155 zenbakian (2011ko ekaina): "Kalkulatuta dago, Europar Batasuna (EB) 17 herrialdek osatzen zuten garaian, europar bakoitzak urtean baliabide naturalen 50.000 kilo kontsumitzen zuela. Kontsumitzen ditugun baliabideetatik hondakin bihurtzen ditugu %87-93, airera, uretara edo lurra doazenak (...). Ez daukagu hondakinen fakultaterik unibertsitatean, nahiz eta horixe izan gizakiok gehien produzitzen duguna (...). Hondakinen fisikarik ez dago". Horra eztabaidaren gakoa. Nola egin aurre arazoari? Hainbat modu daude edo egon daitezke.

EUROPAR BATASUNEN legedi horren funtsa hiru printzipiotan oinarritzen da: gutxitu, berrerabili, birziklatu. Beste talde batzuek era zehatzagoan definitzen dituzte hiru printzipio horiek: zero zabor. Hau da,

bila dezagun oreka naturarekin eta ez dezagun ekoiztu naturara itzulera ezin dezakegunik; eta, gaur egun hori posible ez bada, egin dezagun bidea horrantz abiatzeko eta hementik 50-100-200 urtera posible izan dadin edo zero zaborretik ahalik eta gertuen egon gaitezen.

Azken finean, erraustegiaren eredu ezaguna da Euskal Herrian, Zabalgarbirena da bere bertsio modernoa. Bere aldekoen oinarritzko argudioa: "Bai, ondo, birzikla dezagun eta nahi dena, baina soberan dugun zaborra erre eta honekin energia lor dezagun; Europar egiten dute eta ez dago arriskurik".

Atez atekoaren oinarritzko argudioa: "Erraustegia kaltegarria da osasunerako, zaborra behar du bere iraupenerako eta, beraz, ez zaio zaborra gutxitzea interesatzen, alderantziz. Atez atekoarekin inoiz lortu den zaborraren sailkapen eta birziklapen handiena lortu da. Jarraitu dezagun bide horretan edo emaitza bertsuak ematen dituzten bestelakoetan eta arazoari adarretatik helduko diogu".

Zilegi da pentsatzea bata zein bestea direla egokienak, baina egin bedi eztabaida zentzuz eta ez harrika. Eta atera ditzala ondorioak herritarrek. Funtsean, orain arteko logikaren ikuspegi modernoa eskaintzen du erraustegiak, sortu duen sistemara modu ikusgarrian egokitzen da: kontsumitu, erre eta energia sortu, horra hiruki perfektua. Atez atekoa berria da euskal gizartean, zaborra herritar bakoitzaren arazo ere bihurtzen du, ohitura aldaketa dakar eta emaitza ikusgarriak eskaintzen ari da, Gipuzkoako lau herritako emaitzek erakusten duten legez. Zilegi izateaz gain, merezi du aukera bat, besterik ez bada Zabalgarbik berea duen moduan.

